

**Відповіді до завдань III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади
з української мови та літератури**

10 клас

I. Напишіть твір на одну із запропонованих тем.

II. 1. Антонімів не мають власні назви (Суми, Говерла, Дніпро тощо), конкретні іменники (книга, стіл, око та ін.), усі числівники та деякі займенники (наприклад, котрий, який, себе тощо), вузькі терміни (дискримінант, іменник, тенденція та ін.), прикметники, що відповідають назвам кольорів (такі, як: яскраво-зелений, брунатний, жовтогарячий тощо), більшість дієслів (наприклад, дзвонити, розв'язувати, дивитися).

2. *Чужих два слова в пісні буде – і пісня вже тоді чужа.* Причинно-наслідковий зв'язок у складносурядному реченні, тому ставиться тире.

3. Правильно сказати «пам'ятник Шевченкові», тому що родовий відмінок (Шевченка) указує на приналежність до когось або чогось. Тому тут доречніше уживати давальний відмінок (кому?).

4. Керування (наприклад, *ланцюжок зі срібла* (який?), *компот з вишні* (який?) або *прилягання* (*кава по-віденськи* (яка?)).

III. Виконайте тестові завдання.

Завдання 1–2 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких ОДНА ПРАВИЛЬНА. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант, позначте його.

1. Пунктуаційну помилку допущено в реченні

А Я люблю, коли в листя зелене дерева одягає весна, і під вітром хитаються клени, і співає в квітках далина.

Б Ще задумані далі безкраї зачаровують душу мою, коли жито в полях досягає і зозуля кує у гаю.

В І так гарно під небом глибоким на дніпрову дивитись блакить, як від вітру задуманим кроком жовте листя в садах шарудить.

Г Ще люблю голубу й неозору, сонцебарвну снігів далину, і на шибках морозні узорі, що нагадують серцю весну.

2. Складнопідрядним з кількома підрядними частинами є речення

А Ми працюємо любимо, що в творчість перейшла, і музику палку, що ніжно серце тисне.

Б Рідня – серед дня, а як сонце сховається, то й не родичається.

В Вертаєшся, і тінь твоя мерцій біжить вперед, не знаючи спокою, вона живе, тому що ти живий.

Г Над вечір хуга втихла, хмари на заході почервоніли, сніг стужавів і гостро заблищав, а повітря стало таким прозорим, що було далеко видно голі дерева понад шляхом.

У завданнях 3 – 4 до кожного з чотирьох рядків, позначених цифрами 1 – 4, оберіть один правильний, на Вашу думку, варіант, позначений літерою А, Б, В, Г, Д. Один варіант відповіді зайві.

3. Установіть відповідність між фразеологізмами (1–4) і їхніми синонімами (А–Д).

1. Стук-грюк, аби з рук	Г Через пень колоду
2. Коваль бабі рідний швець	А Нашим воротам двоюрідний сарай
3. Напустити туману	В Поводити за ніс
4. Як громом прибитий	Д Ні живий ні мертвий
	Б Замітати сліди

1 – Г; 2 – А; 3 – В; 4 – Д.

4. Установіть відповідність між назвою лексичної одиниці (1–4) й реченням, у якому її вжито (А–Д)..

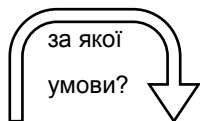
1 Діалектизм	Г Дівчина перев'язала голову червоною биндою .
2 Архаїзм	В Перед очима стояв страдницький образ глави усікновенної.
3 Історизм	А Козацькі чайки було спущено на воду.
4 Неологізм	Д Криптовалюта може бути засобом обміну та об'єктом власності.
	Б Смарагди заблищали, як вовчі очі.

1 – Г; 2 – В; 3 – А; 4 – Д.

Ім. Прикм. Займ. Прикм. Ім. Прийм. Займ. Ім. Дієсл. Спол. Займ.
IV. Слова живі: їх ніжні душі від наших доторків болять, коли ми

Присл. Спол. Присл. Займ. Дієсл. Дієсл.

сліпо і бездушно їх беремося вимовлять.

[ ]: [ ], коли ( ).

Розповідне, неокличне, складне, багатокомпонентне, складається з простих речень (частин), з різними видами зв'язку: 1-2 р. – безсполучниковий, смисловий зв'язок одночасності, 2-3р. – підрядне умови.

1р. – формально просте, двоскладне, непоширене, повне, неускладнене.

2р. – формально просте, двоскладне, поширене, повне, неускладнене.

3р. – формально просте, двоскладне, поширене, повне, ускладнене однорідними обставинами.

V. Дайте відповідь на запитання, дотримуючись чіткості та лаконічності у висловлюваннях.

1. «Мартин Боруля» І. Карпенка-Карого.
2. Софокл, Горацій, Вергілій, В. Шекспір, Г. Ібсен, Й. Гете, Марк Твен.
3. Марися; «Мартин Боруля» І. Карпенка-Карого.
4. Терен.
5. Чугайстир; «Тіні забутих предків» М. Коцюбинського.
6. Модернізм.

VI. Виконайте тестові завдання. Завдання мають по чотири варіанти відповіді, серед яких ОДНА ПРАВИЛЬНА. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант, позначте його.

1. Олесь Гончар назвав першим симфоністом української прози

А *Івана Нечуя-Левицького*

Б *Панаса Мирного*

В *Івана Карпенка-Карого*

Г *Івана Франка*

2. До збірки «Зів'яле листя» увійшов твір

А *«Легенда про вічне життя»*

Б *«Сикстинська Мадонна»*

В *«Гімн»*

Г *«Ой ти, дівчино, з горіха зерня»*

3. У вірші «Чого являєшся мені у сні?..» наявні особливості

А *романтизму*

Б *неоромантизму*

В *реалізму*

Г *сентименталізму*

4. Корифеями українського театру були всі діячі, ОКРІМ

А *Івана Тобілевича*

Б *Миколи Садовського*

В *Костянтина Станіславського*

Г *Марка Кропивницького*

VII. Пригадуючи основні віхи життя митця (важливі події, твори тощо), напишіть літературний міні-портрет (10-12 речень) Ольги Кобилянської.

Ольга Коцюбинська народилася в 1863р. в місті Гура-Гуморулуї в родині чиновника. Дівчина зростала веселою й допитливою, їй змалечку прищепили любов до мистецтва. Писати «гірська орлиця» почала рано, але повноцінний дебют відбувся в 1880р. німецькомовним твором «Гортензія, або Нарис з життя однієї дівчини». Згодом письменниця познайомилася із С. Окуневською, що наштовхнуло О. Кобилянську писати твори українською. «Українізації» сприяла дружба з Лесею Українкою – вони

часто листувалися й гостювали одна в одної. У 1926-1929 рр. друком вийшло дев'ятитомне зібрання творів як наслідок плідної літературної праці О. Кобилянської.

Письменниця є представницею течії неоромантизму в поєднанні із символізмом. Її твори тематично різноманітні: автобіографічні («Мої лілеї», «Impromptu Phantasie»), присвячені фемінізму («Людина»), показ селянського життя («Земля», «В неділю рано зілля копала»), засудження кривавої війни («Юда», «Лист засудженого вояка до своєї жінки»).

Максимальна кількість балів – 51.